

## **ASISTOVANÉ STYKY + STANOVISKO MPSV**

Při posuzování otázky, který zaměstnanec OÚORP může zajišťovat účast při asistovaném styku dítěte s rodičem, je nutné vycházet z rozlišení jednotlivých forem tzv. asistovaného styku, v platném právním řádu České republiky jsou upraveny následující formy tzv. asistovaného styku:

### **1. Uložení povinnosti vykonávat styk pod dohledem OSPOD podle § 503 odst. 1 písm. c) zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních.**

Jedná se o opatření, o kterém může rozhodnout soud v rámci nařízení výkonu rozhodnutí soudu o úpravě styku s nezletilým dítětem. V tomto případě musí dohled nad stykem dítěte s rodičem nebo jinou oprávněnou osobou zaměstnanec OÚORP, který je pověřen výkonem agendy SPOD. Dohled nad stykem nemůže zajišťovat jiný zaměstnanec OÚORP, který je v organizační struktuře zařazen k plnění jiných úkolů, než je zajišťování SPOD, neboť takový postup by byl v rozporu se standardy kvality pro poskytování SPOD (viz kritérium 4a a 4c v příloze č. 1 k vyhlášce č. 473/2012 Sb.).

### **2. Soud rozhodne o stanovení dohledu nad stykem dítěte s rodičem v případě, že není v nejlepším zájmu dítěte udržovat styk s jedním z rodičů bez dohledu podle čl. 4 odst. 3 Úmluvy o styku s dětmi (č. 91/2005 Sb. m. s.), a to v rámci rozhodnutí o úpravě styku dítěte s rodičem (nikoliv v rámci rozhodnutí o nařízení výkonu rozhodnutí).**

Úmluva o styku s dětmi, která je součástí právního řádu ČR, nijak nespécifikuje, kdo má být nebo může být pověřen výkonem dohledu nad stykem dítěte s rodičem. V případě, že soud upraví ve svém rozhodnutí styk dítěte s rodičem tak, že se má uskutečňovat pod dohledem OSPOD nebo zaměstnance OSPOD, platí totéž, co v bodu 1. – dohled může zajišťovat pouze zaměstnanec OÚORP, který je pověřen výkonem agendy SPOD. V případě, že soud rozhodne tak, že dohled nad stykem dítěte s rodičem má vykonávat OÚORP (např. Magistrát města Brna) nebo zaměstnanec OÚORP, lze zajišťováním dohledu pověřit i jiného zaměstnance OÚORP, který jinak není v organizační struktuře OÚORP zařazen k výkonu agendy SPOD.

### **3. Soud může v rozhodnutí o úpravě styku dítěte s rodičem určit osoby, které se smějí, popřípadě nesmějí styku účastnit, nebo určit další podmínky výkonu styku dítěte s rodičem podle § 888 občanského zákoníku.**

Na základě tohoto ustanovení je soud oprávněn upravit i různé formy tzv. asistovaného styku, který je uskutečňován za přítomnosti nebo pomoci dalších osob. Platí přitom stejná pravidla jako v bodě 2. pro výkon dohledu nad stykem – pokud soud stanoví, že styk se má uskutečňovat za přítomnosti zaměstnance OSPOD nebo na půdě OSPOD, musí být asistovaný styk zajišťován prostřednictvím zaměstnanců OÚORP zařazených k výkonu agendy SPOD. Naopak jestliže soud stanoví, že asistovaný styk má probíhat na půdě OÚORP nebo za přítomnosti zaměstnance OÚORP, lze k zajištění asistovaného styku využívat i jiné zaměstnance OÚORP pověřené výkonem jiných agend než SPOD.

## Stanovisko MPSV:

Reaguji na Váš dotaz k asistovaným stykům pro rodiče s dětmi, které ve Vašem kraji realizuje organizace XXX. Ve svém emailu zmiňujete, že je tato organizace poskytovatelem sociálních služeb a má registrovanou také asistenci u styku rodiče s dítětem. Pokud jsem Váš dotaz správně pochopila, pak tato organizace uvádí, že asistované styky realizuje v rámci registrované služby sociálně aktivizační služby pro rodiny (SAS).

Je důležité upozornit na to, že poskytovatel sociální služby nemůže asistované styky realizovat v rámci registrace služby SAS, protože takovou činnost tato služba nezahrnuje, o čemž vypovídá i přehled základních činností, které mohou být poskytovány v rámci ní tak, jak je upravuje § 30 prováděcí vyhlášky č. 505/2006 Sb., *kteřou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách*.

Dřívějším záměrem MPSV bylo včlenit asistované styky jako jednu ze základních činností realizovaných v rámci nového typu služby, tzv. „služeb pro rodinu“, kdy se tento návrh objevil v předchozí verzi novely zákona o sociálních službách, která nebyla přijata. V současnosti sice opět probíhají práce na novele zákona o sociálních službách, nicméně stále není rozhodnuto, co bude jejím obsahem. Stále tedy platí, **že není možné, aby organizace asistované styky realizovala jako jednu z činností v rámci registrované SAS**. Pokud organizace asistované styky poskytuje, dělá to jako vedlejší činnost realizovanou nad rámec registrace k poskytování SAS.

V emailu také uvádíte, že dříve organizace realizovala asistované styky v rámci pověření k výkonu SPO, a to jako poskytování poradenství podle § 11 odst. 1 písm. a) zákona o SPOD a v rámci provozu zařízení sociálně výchovné činnosti. Před několika lety organizace požádala o odnětí pověření z důvodu duplicity s ohledem na registrovanou sociální službu a této žádosti bylo ze strany KÚ vyhověno. **I zde platí, že asistované styky nemohou být realizovány ani v rámci pověření k výkonu SPO, neboť účast pracovníků PO na samotném kontaktu rodiče a dítěte nemůže být považována za některou z činností prováděných na základě § 48 odst. 2 zákona o SPOD**. Pokud pověřená osoba asistované styky realizuje, potom je opět vykonává jako vedlejší činnost nezávisle na pověření k výkonu SPO.

Narážíme zde totiž na jednu z překážek, která brání plošnému a funkčnímu rozšíření asistovaných styků v ČR, a to sice na to, že tento program není systémově ukotvený (*není upraven v žádném právním předpise, nespadá do gesce některého z rezortů, nemá stanovené podmínky a parametry kvality poskytování, nemá systémově nastavené financování*). V případech popsaných výše je poskytování asistovaných styků bez ohledu na to, jestli má jejich poskytovatel pověření k výkonu SPO nebo registraci sociální služby, možné za předpokladu, že je poskytovatel poskytuje bezplatně a nepožaduje za ně úhradu. Nepříjemným faktem zůstává, že pak program nepodléhá kontrole za strany některého z kontrolních orgánů, což není vhodné z hlediska naplnění práv a potřeb rodičů a dětí, které tuto aktivitu využívají.

Na Vaši otázku lze tedy odpovědět tak, že **organizace nepotřebuje pověření k výkonu SPO k tomu, aby mohla poskytovat asistované styky, které nepatří do okruhu činností, jež lze realizovat na základě pověření k výkonu SPO. V ustanovení § 48 odst. 2 zákona o SPOD není ani tento typ činnosti ukotven tak, aby na ni mohla fyzická nebo právnická osoba získat pověření**. Platí však, že pokud by poskytovatel asistovaných styků požadoval po rodičích či po pracovišti OSPOD úhradu za poskytnutí této služby, **potom by musel asistované styky realizovat na základě živnostenského oprávnění**.